

CZIGÁNY DEZSŐ (1883-1938)

Dombos táj házakkal, 1930 körül ■ *Hilly landscape with houses, around 1930*

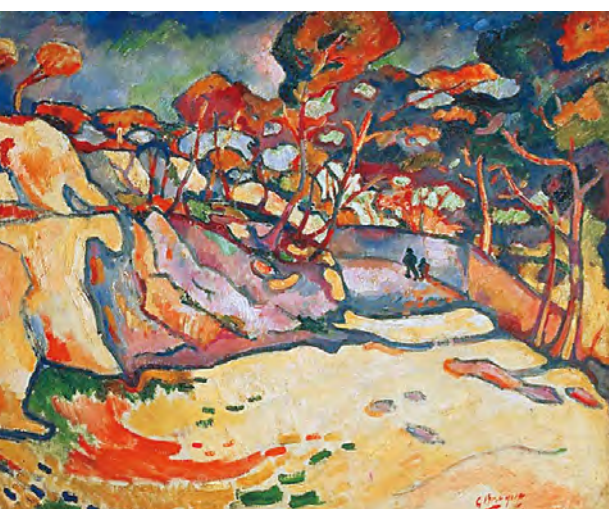
Olaj, vászon ■ Oil on canvas, 59x73 cm

Jelezve jobbra lent ■ Signed bottom right: Cziganý

Kezdő ár ■ Starting price: 8 000 000 Ft / 24 242 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 45 455 – 60 606 EUR

1. Georges Braque: *Espace, 1908*
magántulajdon2. Georges Braque: *La Ciotat lát képe, 1907*
MOMA, New York

Czigány Dezső egyaránt kellemes és alapos meglepetést okozott a budapesti műértő közönségnek, amikor 1927 novemberében bemutatta legújabb kollekcióját. A borongós őszi időben valóságos felüdülést jelentett a Székely Aladár fotóművész Váci utcai műtermében rendezett tárlat, mely a helyszín szűkössége dacára is jelentős számú, pontosan huszonnyolc művet tartalmazott. A képek egytől-egyig francia témájúak voltak. Czigány néhány párizsi városkép kivételével, javarészt dél-francia tájrészleteket állított ki ekkor. Ville Franche, Mont Boron, Nizza, St. Laurens du Var, Cagnes, Cimiez, St. Paul és Beaulieu legszebb részei elevenedtek meg az olajfestményeken, melyek nagyvonalú festésmódjuk dacára is, pontosan éreztették a mediterrán tájak varázsos hangulatát.

A képeken ábrázolt dél-francia vidék, ekkor már évtizedek óta egyre közkedveltebb volt a hazai nagyvárosi, tehetős polgárság körében. A francia Riviéra egyet jelentett a minőségi, ám épp ezért nem olcsó nyaralással. A Lloyd útikönyvek a francia Riviérát képekkel és térképekkel bemutató 1929-es kötete a következőképp próbálta felkelteni az érdeklődést: „Világfogalommá vált fürdőhelyek sorakoznak itt egymás mellé a tenger partján, kezdve Menton-tól Monte Carlo-n és Nizzán át egészen Cannes-ig, amelyek között a kisebb fürdők egész sokasága terül el, végigszegélyezve a tengerpartot, mint egy ékkövekkel kirakott csillogó láncot. Mögöttük pedig a félkör alakban elhúzódo tengeri Alpok lejtőin, sziklákba vágott szerpentinek vezetnek a legcsodálatosabb építkezésű városkákon keresztül a csúcsokra. Csupa örökké emlékeztetően szép kirándulólé hely, fantasztikus szeszélyei a természetnek, a láthatáron országok és tengerek olvadnak össze, a feneketlen szakadékok és víz-esések fölött a csúcsokon fekszik a hó, lenn pedig az öblökben városok tornyán szikrázik a napfény, pálmák borulnak a tenger föl és a tavasz minden virágzagú melegével énekel az örök május.”

Czigány ennek a sokoldalú tájnak minden részletébe belekóstolt, megörökítve az útikönyv által említett városokat és szerpentineket is, de legtöbbet mégis a tenger és az annak közvetlen környezetében húzódo táj- és utcarészletek ihlették meg. Az egyik legalapvetőbb festői feladatot, a színek egymáshoz igazítását a Riviérán javarészt elvégzi a páradús tengeri levegő, kioltva az egymástól elütő színek harcát, összeszesimítva az erős napsütés által felgyulladni vágyó, pompás színárdatot. Czigány dél-francia tájképeinek – s köztük a most aukcióra kerülő remek példánynak is – egyik legfőbb erénye ezeknek a természetben örök harcot vívó zöldeknek, sárgáknak, pirosaknak és kéknek a gyöngyházfényű összehangolása. Kárpáti Aurél a művész 1927-es őszi tárlatával kapcsolatban a következőket tartotta fontosnak megosztani a Pesti Napló olvasóival: „*Ez a kicsiny, de kitűnően megválogatott, nívós kollekció a kiválóan tehetséges, modern művész újabb lendületes előretöréséről számol be. Nizzai tájai, tavaszi ujjongással fürdenek a friss, világos színekben, amelyeket a redukált formák zártsága köt derűs, meleg, tiszta harmóniákba. Átlátszó, a levegőben és fényben szinte feloldódo halványzöld lombtömegek, tompakék tengersizkek, mosolygó, halkpiros háztömbök s pasztelles sápadtságú figurák alkotják képeinek tárgyi elemeit, amelyek mindig a lényegyet, a kép önmagában épülő konstrukcióját, a vonalak és formák ritmusát hangsúlyozzák.*”

Czigány 1926 és 1930 között folyamatosan itt, a képei legfőbb tárgyául szolgáló francia Riviérán élt és dolgozott, majd 1930-ban történt hazaköltözését követően is, szinte minden évben huzamosabb időt töltött a neki oly kedves és művészete számára pedig kiapadhatatlan ihlető forrást jelentő vidéken. Képei közel száz év távlatában is ugyanazokat a színeket és hangulatokat közvetítik, amelyek ma is fogadják és méltán nyűgözik le az odaérkező utazót.

